

Foto: Världsbanken

”Förändringen måste komma inifrån”

DOMINGOS MOSQUITO, AVDELNINGSCHEF på meteorologinstitutet i Maputo, är oroad över vad diagrammen på hans skrivbord pekar på. Det ena har pelare som blir högre och högre medan det andra diagrammet visar lägre och lägre staplar. De senaste 30 åren har medeltemperaturen höjts konstant medan nederbörden minskat lika konstant. Regndiagrammet har dock några spetsar i motsatt riktning också. Det är översvämningarna, som till exempel år 2000 som var den värsta på 50 år.

– Tyvärr är diagrammen riktiga. Inte nog med att det generellt blir varmare och torrare, både frekvens och storlek ökar på extremerna. Vi kommer alltså att ha fler och värre cykloner och översvämningar i framtiden, säger Mosquito.

INGA BRA FRAMTIDSUTSIKTER för landets bönder som ofta är utan andra alternativ än att överleva på vad jorden ger dem. När temperaturen höjs är det inte bara hettan i sig som drabbar bönderna utan det innebär också att vatten avdunstar i högre utsträckning. Plantor och grödor hinner inte ta till vara på det regnet innan det förångas. Än värre är det när även nederbör-

den i sig minskar. Då blir läget snabbt mycket allvarligt på landsbygden. Inhambane är en provins i söder som haft svåra fall av torka de senaste åren. Så pass allvarliga att många människor varje år är beroende av livsmedelshjälp för att överleva.

União Nacional de Camponeses, Unac, är en bonderörelse som försöker förbättra villkoren för landets bönder.

– Vädrets makter kan vi så klart inte påverka. Däremot går det att välja grödor som är mer tåliga mot torka än andra, säger António Tovela på Unac. Den traditionella basfödan majs är väldigt känslig för torka men till exempel ananas är en alldeles ypperlig planta att odla i det torra Inhambane liksom sötpotatis och mandioca som klarar sig bra i torrt klimat.

– Dessutom är det viktigt med erfarenhetsutbyte mellan bönder från olika platser för att lära av varandra. Men det är en långsam process, som måste vara långsam för den innebär en förändring av människors kultur och tradition. Den förändringen måste komma som insikt hos bönderna själva och inte utifrån.

JOHAN SÄVSTRÖM